

KENT MOBİLYALARININ KENT KİMLİĞİ İLE İLİŞKİSİ: YOZGAT ÇAPANOĞLU KENT PARK ÖRNEĞİ

Emine Saka AKIN¹, Aysel KAVASOĞULLARI²

¹Mimarlık Bölümü, Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat

²Tasarım Bölümü, Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat

*Sorumlu yazar: eminesaka.akin@bozok.edu.tr

Emine Saka AKIN: <https://orcid.org/0000-0001-5887-5553>

Aysel KAVASOĞULLARI: <https://orcid.org/0000-0002-0218-3790>

Please cite this article as: Akın, E.S. & Kavasoğulları, A. (2022) Kent mobilyalarının kent kimliği ile ilişkisi: Yozgat Çapanoğlu Kent Parkı örneği, *Turkish Journal of Forest Science*, 6(1), 60-79.

ESER BİLGİSİ/ ARTICLE INFO

Araştırma Makalesi/ Research Article:

Geliş 8 Ağustos 2021 / Received 8 August 2021

Düzeltilmelerin gelişi 4 Nisan 2022 / Received in revised form 4 April 2022

Kabul 11 Nisan 2022 / Accepted 11 April 2022

Yayımlanma 30 Nisan 2022 / Published online 30 April 2022

ÖZET: Çevresi ile sürekli etkileşim içinde olan insanoğlunun hem kişisel hem de toplumsal gereksinimleri vardır. Bu gereksinimlerin karşılanması için fiziksel ortamlarda yapılan düzenlemeler bulunduğu toplumun ekonomik, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik şartlarına göre şekillenerek mimari yapılarına ve dolayısıyla kentsel mekanlarına yansır. Bu nedenle bir kent ait olduğu toplumun ekonomik, teknolojik, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik şartlarını yansıttığı ölçüde özgün ve kimlikli olur. Bu çalışmada örnek seçilen Yozgat kenti Çapanoğlu Kent Park'ta bulunan kent mobilyalarının kent kimliği ile ilişkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda öncelikle parkın tüm mobilyaları gözlem ve belgeleme yoluyla incelenerek yaş gruplarına uygunluk, engelli erişimi, güvenlik, bakım, estetik ve kent kimliğine katkı kriterlerine göre analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda parkın mobilyalarının bütün yaş grupları ve engelliler için evrensel tasarım kriterlerini ve fiziksel konfor şartlarını karşılama yeterliliklerinin çok az olduğu; estetik olarak özgün olmadığı, bulunduğu kentin kimlik elemanlarının yansıtılmadığı gözlemlenmiştir. Yozgat kent kimliği için önemli bir yere sahip olan Çapanoğlu Kent Park kentin tarihini, kültürünü ve sosyo-ekonomik özelliklerini yansıtan, kent dokusuyla uyumlu, kente özgü tasarım ürünleri olan kent mobilyaları ile yeniden tasarlanarak düzenlenmelidir.

Anahtar kelimeler: Kentsel mobilya, tasarım kriterleri, kent kimliği, Yozgat

THE RELATIONSHIP OF URBAN FURNITURE AND URBAN IDENTITY: THE SAMPLE OF YOZGAT ÇAPANOĞLU CITY PARK

ABSTRACT: Human beings, who are in constant interaction with their environment, have both personal and social needs. The arrangements made in physical environments to meet these needs are shaped according to the economic, socio-cultural and socio-economic conditions of

the society in which they are located and are reflected in their architectural structures and therefore urban spaces. For this reason, a city becomes unique and identity to the extent that it reflects the economic, technological, socio-cultural, and socio-economic conditions of the society to which it belongs. In this study, it is aimed to reveal the relationship between urban furniture and urban identity in Çapanoğlu Kent Park, the city of Yozgat. In this context, first of all, all the furniture of the park was examined through observation and documentation and analyzed according to the criteria of suitability for age groups, disabled access, safety, maintenance, aesthetics and contribution to urban identity. As a result of the analyzes made, it has been determined that the park's furniture has very little ability to meet the universal design criteria and physical comfort conditions for all age groups and the disabled; it is not aesthetically original; it has been observed that the identity elements of the city in which it is located are not reflected. Capanoğlu City Park, which has an important place for the urban identity of Yozgat, should be redesigned and arranged with urban furniture, which is city-specific design products that reflect the history, culture and socio-economic characteristics of the city and are compatible with the urban fabric.

Keywords: Urban furniture, design criteria, urban identity, Yozgat

GİRİŞ

Kentler insanlığın toplumsal örgütlenmeye başladığı günden bu yana yaşam tarzlarını, sosyal ilişkilerini, kültürel ve sosyal değişimlerini barındıran ve şekillendiren, demografik ve ekonomik açıdan farklılıklar gösteren fiziksel yaşam mekanları olmuştur (Kaypak, 2010). Bu nedenle de pek çok dinamikleri içeren kentin coğrafı, demografik, fiziksel, ekonomik, siyasi ve sosyolojik açıdan pek çok tanımı yapılmaktadır. Lynch (2018) kent ile mimari eserin her ikisinin de uzamdaki bir yapı olduğunu, aralarındaki farkın kentlerin daha büyük ölçekli olması ve daha uzun zaman içerisinde algılanabilir olması ile ifade eder. Bu yönüyle de Lynch (2018) kent tasarımını geçici bir sanat olarak kabul eder. Çünkü kent, insan ve kültürden kaynaklı pek çok dinamiği barındıran, sabit olmayan ve sürekli büyüyen/ değişen/ dönüşen canlı bir organizma yapısına sahiptir.

Teknolojinin gelişmesi, hızlı kentleşme, değişen yaşam koşulları ve toplumsal yapı kent kimliklerinde değişim/ dönüşüm oluşturacaktır. Bu anlamda değişimlere entegre olamayan kentler birbirine benzemeye ve bunun sonucunda da kimliklerini yitirmeye başlarlar. (Kısakürek vd., 2018). Kimliğini kaybeden kentler insan ve toplum sağlığını hem fiziksel hem de psikolojik olarak etkileyeceğinden kentlerin yaşam kalitelerini de bozacaktır. Yapılan araştırmalar kimlik, kent kimliği kavramlarının kentlerin yaşam kalitelerinin artmasında, insan ve toplum sağlığı açısından önemini ortaya koymaktadır. Kimlik kavramı doğadaki herhangi bir nesneyi veya canlıyı diğer nesnelere ve canlılardan ayıran, onu özgün kılan, teklik olma durumunu ifade eden terimdir (Prohansky, 1983). Lynch (2018)'te kimliği bir nesnenin tanınmasını, onu diğer şeylerden ayırt edilmesini ve teklikle veya tekilliği ile varlık olarak kabul edilmesini sağlayan imgeler olarak ifade eder. Kent kimliği ise kentin görsel durumunu etkileyen, tüm kentler için farklılık gösterebilen, özgünlük oluşturan, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan kentin özelliklerini yansıtan, tarihsel sürecinin meydana getirdiği anlamlı bütünlükler şeklinde tanımlanmaktadır (Çöl, 1998). Esasında kentsel kimlik, toplumların yaşam biçimlerinin ve çevreyle etkileşim düzenlerinin fiziksel mekâna yansıma göstergesidir (Sağlık vd. 2019). Kentlerin ve kent kimliğinin oluşumunda doğal, yapı ve sosyal çevre arasındaki etkileşim önem kazanır ve bu etkileşim bir kenti diğerlerinden ayırır ve farklılaştırır

(Lynch, 2018). Bu etkileşimde tarihsel-kültürel birikim kent kimliğinin temel değerlerini oluşturur. Uzun bir zaman diliminde oluşan kent kimliğinin doğal, yapı ve sosyal çevreden kaynaklı kimlik unsurlarının yanı sıra mekân (yer)-zaman-anı-kimlik birlikteliğiyle oluşan kentsel ya da toplumsal bellekte önem kazanmaktadır. Kentte zaman içinde toplumsal ve mekânsal değişimin yaşayanlar üzerinde bıraktığı toplu izlenimler kent kimliğini oluşturmaktadır (Kiper, 2006). Bu bağlamda kent kimliğinin fiziksel bir çevrenin somut gerçekliklerinin yanı sıra o kenti deneyimleyenler için soyut bir anlam kazanan oldukça karmaşık bir kavram olduğu söylenebilir.

Bir kenti diğerlerinden ayıran, o kente anlam kazandıran unsurların bütünü olan kentlerin coğrafi, tarihi, kültürel, mimari, yeşil alan, ekolojik doku, ekonomik vb. yapısını yansıtan kent kimliklerinde kentsel alanların bir unsuru olan kent mobilyaları da önem kazanacaktır. Kent mobilyalarının kent kimliği ile ilişkilendirilmesi, ya kentin kimliğinin kent mobilyalarına yansımaları şeklinde ya da kent mobilyalarının oluşturduğu kimliğin kente kimlik kazandırması şeklinde yorumlanabilir. Dolayısıyla kent kimliğinin bir parçası olan kent mobilyalarının da kültür aktarımında cansız objelerin şekillenmesinde etkili olacaktır (Özer vd., 2010). Bundan dolayı kent kimliğinin sürdürülebilirliğinde kent mobilya tasarımları oldukça önemlidir (Güneş, 2005). Çünkü kent mobilyaları kendi içlerinde birlik oluşturacak şekilde tasarlandığında kent kimliğinin oluşumuna katkı sağlayacaktır (Sertkaya, 2011).

Yukarıda bahsedildiği üzere teknolojinin ve üretimin hızla gelişmesi, insanların, toplumların ve kentlerin gelişerek değişim/dönüşüm geçirmesini zorunlu kılacaktır. Bu değişim/dönüşümde insanların kişisel ve toplumsal gereksinimlerini yerine getirmek sağlıklı kentlerin oluşumunda önemlidir. Özellikle kentsel mekanlarda insanların toplumsal ihtiyaçların karşılandığı açık-yeşil alanların yeterliliği ya da yetersizliği kentlerin yaşam kalitesi üzerinde önemli etkenlerdir. Elbette ki bu açık-yeşil alanlar bir boşluk değildir ve içinde bütün bir kentin toplumsal ilişkilerinin yaşandığı mekanlardır.

Bir kentin oluşumunda pek çok bileşen bir arada bulunur ve bu bileşenler kent kimliğinin oluşumuna katkı sunar. Ancak bu bileşenlerin bir arada uyumlu bir kompozisyon oluşturması halinde algılanabilir, okunaklı ve kaliteli bir kent kimliğinden söz edilebilir (Karaşah vd., 2018). Bu bağlamda toplumsal ilişkilerin yaşandığı açık-yeşil alanlarda insanların gereksinimlerini yerine getirecek kent mobilyaları kent ile bütünleşmelidir. Mobilya, kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak, değişen ve gelişim gösteren ürünlerin oluşturduğu sistemler bütünü olarak tanımlanabilir (Hacıhasanoğlu, 1991). Mekân içinde tasarlanan donatı elamanları mekân ölçeğinden başlayarak kentsel alanları da içeren bir sistem meydana getirmelidir. Donatı elamanları tasarım ölçütlerine dikkat edilerek tasarlandığında, kullanıcının yaşam kalitesini ve kent konforunu artırarak insanların fiziksel gereksinimlerini karşılarlar (Sakal, 2007). Ancak, insanların bu fiziksel ihtiyaçlarının yanı sıra insanların psiko-sosyal ihtiyaçlarının da karşılanması gereklidir. Çünkü, kent kimliğine uygun kent mobilyası tasarımı insanların o kente aidiyet duymasına ve o kente ait kimliğin belleklerinde oluşmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca kentsel alanda konforlu mekânlar oluştururken; güvenli, tüm kullanıcı tipine (yaşlılar ve engelliler v.s.) ve kullanıcı ölçeğine uygun, estetik, sirkülasyon sistemine engel olmayan ve böylece sosyal çeşitliliği destekleyen tasarım ilkelerini göz önünde bulundurmaktır önemlidir (Sarı, 2019.)

Kent mobilyaları; genel ya da özel kullanım alanlarında bulunan barınma, korunma, danışma, oturma, aydınlanma, ulaşım, iletişim, spor ve oyun gibi fonksiyonları destekleyen, kullanıcıların yaşamını kolaylaştıran, kentsel ve kırsal alanda iç ve dış mekânlarda, güvenli ve

sağlıklı ortamların oluşabilmesi için tasarlanan özgün tasarım ürünlerdir (Aksu, 2012). Bu mobilyaların çeşitlenmesinde ülkelerin ve kentlerin kültürel özellikleri dikkate alınmaktadır (Bulut vd., 2007). Ayrıca kent mobilyaları, kamu mekanlarında bulunan, toplumsal yaşam gereksinimlerini karşılayan kentsel donatılardır (Özaydın vd., 1991). Kent mobilyaları kentsel konfor ve estetik yaratmaya, kentsel yaşamı daha anlamlı kılmaya olanak tanırlar (Yıldızcı, 2001). Kent mobilyalarında, kullanıcı yaş grupları ve onların beklentileri, kullanım amaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca kentin tarihi özellikleri, ergonomi, donatıların dayanıklılığı ve estetik özellikleri gibi etkenler önemli rol oynamaktadır. Kent mobilyaları, kullanıcıların hayatını kolaylaştırmak ve psikolojik olarak kullanıcıları rahatlatmak amacıyla kullanılırlar (Çakır vd., 2005). Bunun yanı sıra kent mobilyalarının buldukları yeri ön plana çıkarmak gibi yaklaşımı da bulunmalıdır (Şatır, 2001). Bunun için buldukları çevre ile ilişkilendirilen, bütünleşen ve kent kimliğinin oluşmasında sistemin bir parçası olabilen kent mobilyaları tasarlamak gerekmektedir (Aksu, 2012).

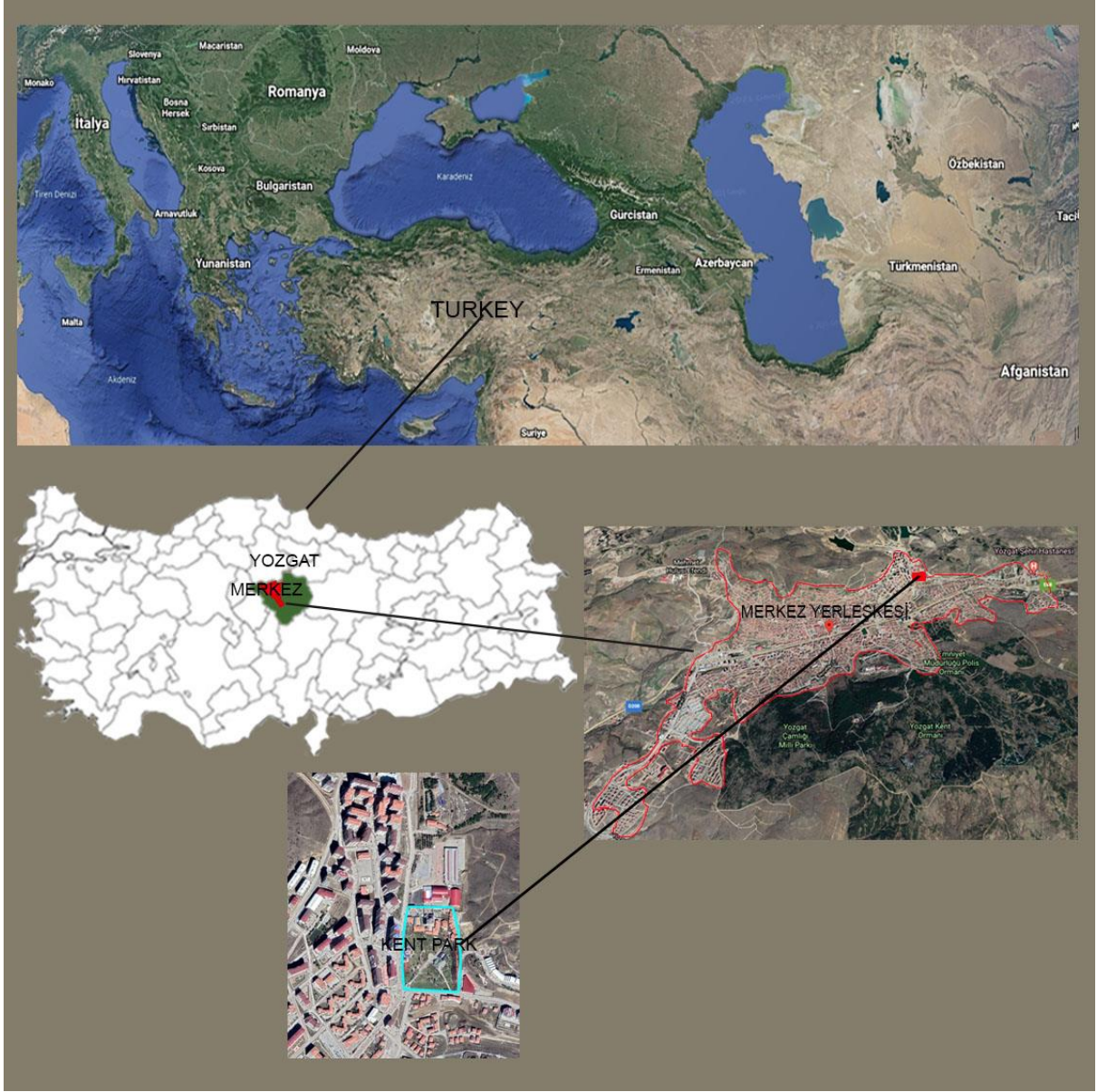
Türkiye’de son yıllarda park donatılarının hazır üretime dayalı, birbirine benzer ve kent kimliği ile ilişkilendirilmemiş olduğu görülmektedir. Oysaki bir kentte yaşayanlar için önemi büyük olan parklarda kullanılan mobilyaların evrensel tasarım kriterlerine ve fiziksel konfor şartlarına uygun olmasının yanı sıra estetik değerleri ile kent kimliğine katkı sunması beklenir. Bu çalışmada da Yozgat Çapanoğlu Kent Parkı örneğinde kent mobilyalarının kent kimliği ile ilişkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma Alanı

Çalışma alanı olarak seçilen Yozgat Çapanoğlu Kent Park 2010 yılında açılmış, kent merkezinde yer alan en büyük parklardandır. Bunun dışında kentte Çamlık Milli Park ve Spor Vadisi bulunmaktadır. Parkın şehir merkezinde bulunduğu konum dolayısıyla kamusal ve özel yapılara yakınlığı, birçok sirkülasyon alanına merkez oluşturması Yozgat kenti için önemli bir sosyal alan özelliğine sahiptir. Bu nedenle kentin yoğun kullanıma sahip mekânı olduğu için parkın kent mobilyaları önem kazanmaktadır.

Park 2010’lu yıllara kadar kent merkezinin dışında bir konumda Yozgat halkının piknik yapmak için kullandıkları doğal bir yeşil alandı. Yozgat kentinin büyümesiyle günümüzde kent merkezi içinde kalan parkın etrafı yoğun kent kullanımına sahiptir. Kentin gelişme alanına dönüşen bu alanda parkın batısında bulunan Kent Park Evleri adıyla anılan konut bölgesinden geniş bir anayolla ayrılmıştır. Kuzeyinden Spor Vadisi’ne ulaşılan bu yolun güneyinden ise şehir merkezine, Avm ve kentin ana ulaşım aksına erişilir. Bu yol kenarında otobüs durakları, yoğun ticaret alanları bulunmaktadır. Parkın güneyinden geçen anayol ise doğu yönünden Yozgat Şehir Hastanesi ve Yozgat Meslek Yüksekokulu’na erişimi sağlarken, batı yönünden konut alanlarına ve okullara erişimi sağlamaktadır. Parkın kuzey yönü Bilal Şahin Külliyesi ile sınır oluşturur. Doğu yönünde ise topografyadan dolayı herhangi bir kentsel işlev barındırmamaktadır. Kent merkezinde bulunan parkın yakın çevresinde kamu kuruluşları, okullar, ticaret ve eğlence mekanları da bulunmaktadır (Şekil 1, 2, 3). Parkın içinde yaya yolları, oturma alanları, kafe, satış büfeleri, küçük hayvanların beslendiği bölüm ve tuvaletler bulunmaktadır.

Şekil 1. Çalışma Alanı (Google Earth 2021)

Şekil 2. Parkın Girişi

Şekil 3. Parkın Genel Görünüşü

Yöntem

Araştırma kapsamında Çapanoğlu Kent Park'ta gözlem ve belgeleme tekniği kullanılarak park içindeki kent mobilyaları incelenmiştir. Öncelikle parkın tüm mobilyaları ve park içindeki yapı grupları tespit edilmiştir. Daha sonra parkın tüm mobilyaları ergonomi, işlevsellik, güvenlik, bakım, estetik ve kent kimliğine katkı (Akyol, 2006; Yeşil vd., 2018), engelli-engelsiz erişimi WDU Evrensel Çevre Standartları ve yaş grupları bağlamında evrensel tasarım kriterlerine (eşitlikçi, basit ve sezgisel kullanım, kullanımda esneklik, algılanabilir bilgi, hata için tolerans, düşük fiziksel güç gereksinimi, yaklaşım ve kullanım için uygun boyut ve mekân) göre analiz edilmiş ve kent dokusu ve kimliği ile bütünleştirilmesi değerlendirilmiştir. Bu kapsamda incelenen park donatı elemanları 5'li likert ölçeği ile puanlandırılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda mevcut sorunlar ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Yozgat Çapanoğlu Kent Park içinde bulunan mobilya ve yapı grupları park aydınlatma elemanları, çöp kutuları, oturma birimleri, bilgilendirme panoları, bisiklet parkları, çeşmeler, heykeller, çiçeklik ve saksılar, figürler, ağaç altı koruyucular, çocuk oyun elemanları, spor aletleri, sınırlandırıcı elemanlar, yer döşemesi, büfeler, satış birimleri ve kafeler, halka açık tuvaletler ve engelli erişim rampaları başlıkları altında ele alınmıştır.

Aydınlatma Elemanları

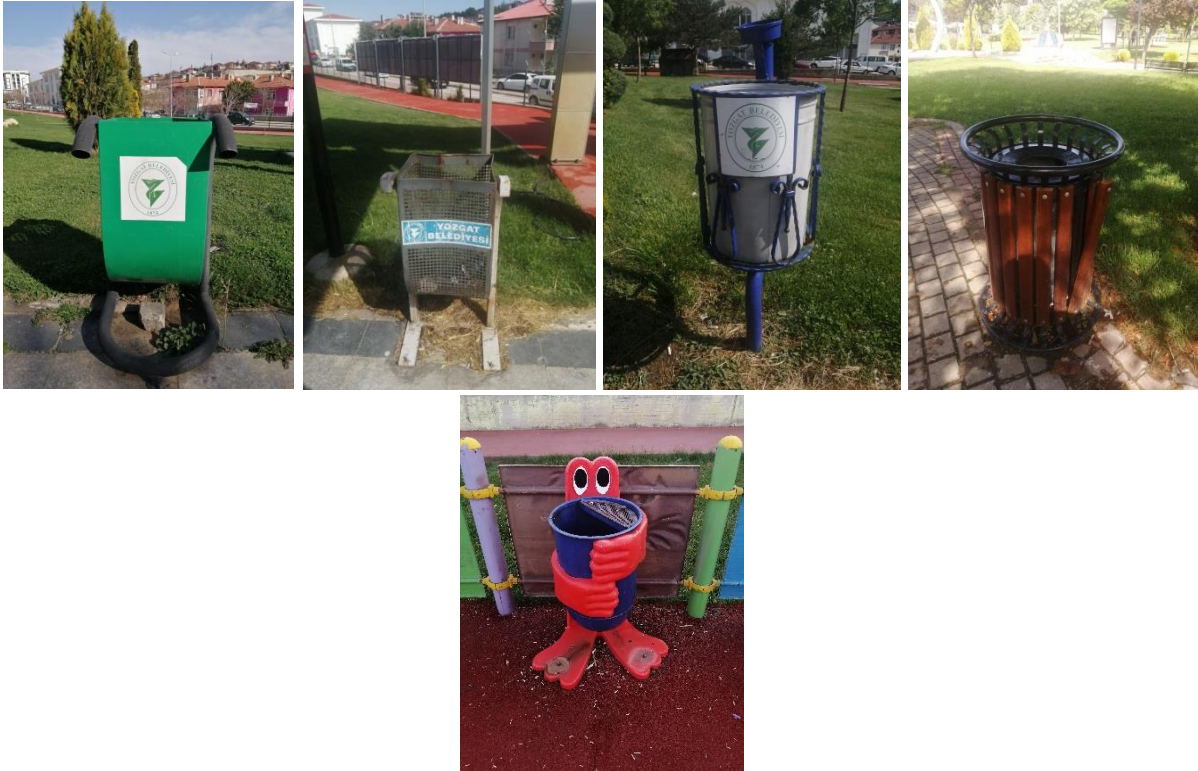
Işık algılarıyla ilgili bir kavramdır ve yaşamımız boyunca temel gereksinimlerimizdendir. Kent alanında, parklar, bahçeler, yeşil alanlarda kullanılan aydınlatma elemanlarının boyutları, sayıları, hangi aralıklar ile konumlandırılmaları, kent kimliği ve imgesi üzerinde gece gündüz etkisi önemlidir (Şerefhanoglu, 1991). Çalışma alanı olan Çapanoğlu Kent Parkta kullanılan aydınlatma elemanlarının alan genelinde bütünlük sağladığı görülmüştür. Ancak aydınlatma elemanlarının park alanında kullanım yoğunluğu bakımından incelendiğinde yetersiz olduğu ve güçlendirici bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca farklı boyutlarda aydınlatma elemanlarının bulunmadığı görülmektedir. Parkın ortasında bulunan kalp şeklinde etrafı aydınlatılan aydınlatma elemanı da parkla bir bütünlük oluşturmamaktadır. Genel olarak parkta bulunan aydınlatma elemanlarının kent kimliğini yansıtmadığı, yetersiz ve özensiz olduğu, tasarım ögesi olmadığı saptanmıştır (Şekil 4). Aydınlanma elemanlarının eksikliği gece görüşünü azaltarak kazalara neden olacağından evrensel tasarım kriterlerine göre hatalara karşı tolerans ilkesine uygun olmadığı görülür.

Şekil 4. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan aydınlatma elemanları

Çöp Kutuları

Çöp kutuları dış mekânların kirlenmesini önlemek amacı ile farklı renk ve malzemeler ile tasarlanan donatı elemanlarıdır. Yaya dolaşımı ve oturma birimleri göz önünde bulundurularak konumlandırılmalıdır (Şişman vd., 2004). Yapılan araştırmada Kent Parkta bulunan çöp kutularının farklı form ve tasarımlarda olduğu tespit edilmiştir (Şekil 5). Ayrıca yoğun kullanım alanlarında konumlandırılmadığı ve yetersiz sayıda olduğu da görülmektedir. Parkın genelinde kullanılan çöp kutusu tasarımlarının eski modelleri ile yenilerinin birlikte kullanılması, kendi içinde bir bütünlük sağlamaması estetik açıdan olumsuzluk oluşturmaktadır.

Şekil 5. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan çöp kutuları

Oturma Birimleri

Oturma birimlerinin ergonomik, yani insan antropometrik özelliklerine uygun olması, malzemesi ve tasarımı kullanıcıların konforunu etkilemektedir. Ayrıca oturma birimleri, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, çiçeklik ve saksılar gibi diğer bazı kent mobilyaları ile ilişkili olacak şekilde konumlandırılmalı ve bir bütünlük oluşturmalıdır (Hacıhasanoğlu, 1991). Kent parkta yer alan oturma birimleri incelendiğinde ergonomik olduğu ancak farklı malzeme ve tasarımlarla bütünlük oluşturmadığı ve gelişmiş güzel konumlandırıldıkları gözlemlenmiştir. Kullanılan oturma birimlerinin kent kimliğini yansıtmayan tasarım öğeleri ve malzemeleri ile sıradan ve malzemelerinin yıpranmış ve bakımsız olduğu görülmektedir. Ayrıca alan genelinde yoğun kullanım neticesinde oturma elemanlarının talebi karşılayamadığı tespit edilmiştir (Şekil 6). Özellikle park girişi ve yaya bölgesinin yoğun olduğu alanlarda oturma birimlerinin yaklaşım ve kullanım için yer ve boyutunun yeterli olmaması, bedensel engelliler ve yaşlılar için olumsuz etkiye neden olmaktadır.

Şekil 6. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan oturma birimleri

Bilgilendirme Panoları

Dış mekanlarda kullanılan bilgilendirme panoları, işaret levhaları insanların kolaylıkla algılayabilecekleri yerde konumlandırılmalı ve bilgi verici nitelikte olmalıdır. İnsanlar kimseye

danışma ihtiyacı duymadan bilgilendirme, yönlendirme veya işaret panoları ile rahatça hareket edebilmelidir (Yücel, 2006). Kamusal mekanlarda yer alan yönlendirme amaçlı panolar her yaş grubuna ve engelliler için evrensel tasarım kriterlerine uygun algılanabilir bilgi vermelidir. Yazı yerine şekil, sembol, kabartma ya da renk kodlarının kullanılıyor olması görme, dil ve okuma becerisinden bağımsız olarak kullanıcıya yardımcı olabilir. Kabartma mesajlara ek olarak stratejik noktalarda ses bilgisinin kullanılabilirliği arttırmaktadır (Akyıldız Hatırnaz, 2019). Kent Parkta yer alan bilgilendirme panoları incelendiğinde çok her yaş grubu ve engelliler için yeterli bilgi vermediği, yıpranmış, özensiz, sayılarının yetersiz oldukları gözlemlenmiştir (Şekil 7). Farklı tasarım ve malzemeden oluşan bilgilendirme panoları kendi içinde estetik bir bütünlük sağlamamakta ve kent kimliğine ait herhangi bir öge barındırmamaktadır.

Şekil 7. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan bilgilendirme panoları

Bisiklet Parkları

Bisiklet parkları, insanların bisikletlerini rahatça park edebilecekleri birimlerdir. Bu birimler bisikletlerin yollara veya kaldırımlara bırakılmasını, böylece bir düzen oluşturarak karmaşaya yol açmasına engel olmaktadır. Kent parkta her ne kadar bisiklet için ayrı bir yol bulunmasa da bisiklet kullanımına açıktır. Bu durum park içinde kazalara neden olabileceğinden evrensel tasarım kriterlerine uygun değildir. Kent parkta belediyenin kentte yaşayanların kullanabileceği bisikletler için park yerleri ve kiosk görülmektedir. Ayrıca kişilerin bireysel bisikletlerini park edebilmeleri için basit bisiklet park elemanı tespit edilmiştir. Bu bisiklet parklarının kullanılmadığı, yıpranmış ve bakımsız olduğu, bütünlük sağlamayarak kent kimliğini de yansıtmadığı tespit edilmiştir (Şekil 8).

Şekil 8. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan bisiklet parkları

Çeşmeler

Dış mekân tasarımlarında rekreasyon, yaya sirkülasyonunu yönlendirmek amacıyla insanların su içme ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla su ögeleri ve çeşmeler tasarlanmaktadır. Çeşmeler genellikle parklarda, çocuk oyun alanlarına yakın yerlerde, yürüyüş yolu üzerinde konumlandırılmaktadır. Kent parkta bulunan çeşmelerin yürüyüş yolun üzerinde konumlandırıldığı görülmektedir. Ancak tasarımlarının birbirinde farklı olması (Şekil 9), fiziksel bakımlarının yapılmaması ve kullanıma kapalı olması gibi olumsuzluklar gözlemlenmiştir. Ayrıca çeşmelerin kent kimliğini yansıtmadığı ve engelli vatandaşlara göre de tasarlanmadığı da tespit edilmiştir.

Şekil 9. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan çeşmeler

Heykeller

Peyzaj tasarımında heykel kullanımı peyzaja estetik yönden katkı sağlamaktadır. Temel tasarım kriterinin yanı sıra renk ve ölçü özellikleri ile kentsel mekânın daha algılanabilir olmasına yardımcı olacaktır (Uzun, 1997). Çalışma alanı olan Çapanoğlu Kent Parkta yer alan heykeller incelendiğinde Yozgat kentinin önemli kişiliklerinin heykelleri olduğu veya heykellerin alt bölümlerine Yozgat'a özgü değerlerin işlendiği görülmektedir. Bunlar saat kulesi, çamlık milli parkını simgeleyen çam ağacı ve meşhur yemeği olan testi kebabını vurgulamaya çalışan testi çizimi şeklindedir (Şekil 10). Heykeller peyzaj tasarımları ile desteklenmediği gibi aydınlatmaları da yetersizdir. Kent kimliğini güçlendirmek için kullanılan bu heykellerin park içinde bütünlük oluşturmadığı ve yanlış noktalarda konumlandırıldığı tespit edilmiştir.

Şekil 10. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan heykeller

Çiçeklik ve Saksılar

Günümüzde betonlaşmanın yoğunluğu ile yeşil alanın azalması, özellikle sirkülasyonunun olduğu mekanlarda, bitkinin direk olarak topraktan yetişemeyeceği yerlerde kent içerisinde estetik unsur oluşturmak amacı ile çeşitli malzeme ve şekillerde çiçeklik ve saksılar kullanılmaktadır (Aslanboğa, 1990). Kent park girişinde ve parkın farklı noktalarında da çiçeklik ve bitki saksıları bulunmaktadır. Fakat bunların tasarımında malzeme, estetik ve alan ergonomisi dikkate alınmamıştır. Malzemesi ahşap tercih edilen çiçekliklerin bakımsız olduğu dikkat çekmektedir (Şekil 11). Ayrıca hem kendi içlerinde hem de çevre ile bütünlük oluşturmayan çiçeklik ve saksıların kent kimliğini de yansıtmadığı tespit edilmiştir.

Şekil 11. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan çiçeklik ve saksılar

Figürler

Çalışma alanı içerisinde açık havada sergilenen fayton, farklı formlarda büyük taşlar, metalden tarım aleti görünümlü maketler ve su kuyusu görünümlü figürler bulunmaktadır (Şekil 12). Bu figürler park içinde iyi bir tasarım ögesi olarak Yozgat tarım kültürünü yansıtabilecek ve kent kimliğine katkı sunabilecek elemanlar olmasına karşın park bütününde ele alınmadığı için anlamsız hale gelmişlerdir.

Şekil 12. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan figürler

Ağaç Altı Koruyucular

Ağaç altı koruyucuların ağacın gelişimi ve sağlıklı büyümesi için önemi büyüktür. Aynı zamanda kent mobilyası olarak zemin kaplaması ile uyumlu hem sağlam hem de estetik olması gerekmektedir. Kent parkta sert zeminde bulunan ağaç altlarında koruyucuların olmadığı, ağacın toprakla buluştuğu yerde sulama işleminin gerçekleşeceği kadar alan bırakılarak gelişti güzel taşlarla etrafının çevrelendiği görülmektedir. Bu durum estetik açıdan olumsuzluk oluştururken, hem de ağacın sağlıklı büyümesine engel olacaktır (Şekil 13).

Şekil 13. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan ağaç altı koruyucular

Çocuk Oyun Elemanları

Çocuk oyun alanları tüm yaş grubundaki engelsiz/ engelli çocukların fiziksel, zihinsel ve psikolojik gelişmelerine katkı sağlayacak nitelikleri oluşturmalıdır. Bundan dolayı çocuk oyun alanları ve bu alanlarda bulunan elemanlar tek ve grup oynamaya elverişli, çocuğun gelişimine katkı sunacak etkinliklere olanak tanınmalıdır. Çocuk oyun elemanları için kullanılan araç gereçlerin, malzeme, ölçü ve tasarım açısından güvenli olması gerekmektedir. Kent parkta bulunan çocuk oyun alanları iki bölüm olarak tasarlanmıştır. Bölümlerden biri daha küçük yaş grubundaki çocuklara hitap ederken diğerinin biraz daha büyük yaş grubu çocuklar için tasarlandığı görülmektedir. Bu oyun alanlarının tam ortasında halka açık tuvaletler yer almaktadır. Bunların haricinde taşınabilen pnömatik oyun elemanları da parkın orta noktasında, sabit oyun elemanlarından farklı olarak demonte şekilde kullanılmıştır (Şekil 14).

Şekil 14. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan çocuk oyun elemanları

Spor Aletleri

Kent parkta bulunan spor aletlerinin yaş gruplarına göre tasarlandığı görülmektedir. Çocuk oyun alanı etrafında çocukların ergonomisine uygun olarak spor aletleri bulunurken, oyun alanı

yanında farklı bir alanda da yetişkinlerin kullanımına sunulan spor aletleri bulunmaktadır. Çocuklar için olan spor aletlerini vurgulamak için eğlenceli figürler kullanılmıştır (Şekil 15).

Şekil 15. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan spor aletleri

Sınırlandırıcı Elemanlar (Bariyerler)

Sınırlandırıcı elemanlar tasarımlarında, estetik ve fonksiyonelliğin yanı sıra, psikolojik etkileri de göz önünde bulundurmalıdır (Yücel, 2006). Kent park alanının merkezinde içerisinde kum ve aydınlatma elemanlarının bulunduğu alanı sınırlandırmak üzere kullanılan sınırlandırıcı elemanlar görülmektedir. Daha önce su ögesi olarak kullanıldığı düşünülen bu alanın sınırlandırıcı eleman tasarımının kent kimliğini yansıtmadığı, alan geneli ile uyum sağlamadığı görülmektedir. Yoğun yaya geçişi sırasında gereksiz trafik oluşturmaktadır. Güncel kullanım şekli ile değerlendirildiğinde anlamsız ve olumsuz bir görsel oluşturduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca parkın arka kısmında park sınırını oluşturan duvarla bitişik, yürüyüş yoluna sınır oluşturan 4-5 çeşit küçük hayvanların beslendiği mekân bulunmaktadır. Bu mekânlar kapalı birimlerden oluşmakta ve önlerinde metal kafesle sınırlandırılmış açık alanlar bulunmaktadır. Genel olarak yürüyüş yoluna sınır oluşturan kafeste kullanılan malzeme ile hayvan birimlerini birbirinden ayıran sınırlandırıcıların aynı malzemeden oluştuğu görülmektedir (Şekil 16). Her ne kadar malzeme kullanımı açısından birbirleri ile uyumlu oldukları belirlense de hayvan biriminin parkın geneli ile uyumlu olmadığı görülmektedir.

Şekil 16. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan sınırlandırıcı elemanlar

Yer Döşemesi

Yer döşemelerinde kullanılan zemin malzemeleri kullanılan mekanın tasarım amacı doğrultusunda doğal veya yapay malzemeler kullanılarak oluşturulan sert zeminlerdir (Booth, 1983). Yer döşeme malzemeleri seçilirken dayanıklılık ve bakım kolaylığına dikkat edilmelidir (Yaylalı, 1998). Çalışma alanı kapsamında incelenen Kent park yalnızca yaya kullanımına açıktır. Ayrıca bisiklet yolu bulunmayan fakat bisiklet kullanımına açık olan parkta farklı zemin kaplamaları kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan yer döşemeleri iklim koşullarına uygun olduğu gözlenmiştir. Girişte yer döşemesinde kullanılan ve ışınal olarak parkın uzunluğunu ifade edecek şekilde tasarlanan granit plak taş malzemesine yan bağlantı yollardan yivli doğal granit küp taşlardan oluşan yollar bağlanmaktadır. Yürüyüş yollarında ve çocuk oyun alanlarında plastik kauçuk zemin malzemesi kullanıldığı tespit edilmiştir (Şekil 17). Ancak bu malzemelerin fiziksel bakımlarına dikkat edilmediği ve oldukça yıprandığı gözlemlenmiştir. Kent parkta kullanılan yer döşemelerinin malzeme özelliği ve desenlerinin kent kimliğini yansıtmadığı görülmektedir.

Şekil 17. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan yer döşemeleri

Büfeler ve Kafeler (Satış Birimleri)

Satış birimleri insanların rahatlıkla ulaşabilecekleri yiyecek, içecek, dergi, gazete gibi ihtiyaçların satışının yapıldığı kent mobilyalarıdır (Zülfikar, 1998). Büfe ve kafelerin olduğu alanlar yoğun kullanıma sahip alanlar olduğu için yaya sirkülasyonuna dikkat edecek şekilde yollar tasarlanmalıdır. Çocuk oyun alanının yanında bulunan satış biriminin yoğun kullanılması sonucunda geçiş alanlarını daralttığı görülmektedir. Kent parkta açık, yarı açık ve kapalı mekanları bulunan geniş bir alana sahip olan kafenin konumu gereği yoğunluk oluştursa da yaya yollarına ve sirkülasyonu olumsuz etkilemediği gözlemlenmiştir (Şekil 18).

Şekil 18. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan büfeler, satış birimleri ve kafeler

Halka Açık Tuvaletler

Çalışma alanı olan Çapanoğlu Kent Park içerisinde halka açık tuvalet bulunmaktadır. Kadın-erkek ayrı kabinler bulunurken engelli biriminin olmadığı görülmektedir. Ayrıca tuvaletlerin girişinde bulunan basamaklar engelli erişimi için hiç uygun değildir. Tuvaletlerin çocuk oyun ve spor alanlarının merkezinde bulunması görüntü kirliliği oluşturmaktadır. Yine tuvaletin duvarlarında bulunan çeşitli resim çizimleri ve girişinde bulunan çim görünümü malzeme ile kaplanmış paravan görsel bir karmaşa oluşturmuştur (Şekil 19).

Şekil 19. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan halka açık tuvalet

Engelli Erişim Rampaları

Çapanoğlu Kent Park'ın engelli erişimine kısmen açık olduğu geneline erişemediği tespit edilmiştir. Park girişinden başlayarak belirli bir alana kadar tekerlekli sandalye kullanıcısı erişebilmesi için rampalar oluşturulduğu görülmektedir. Ancak bu rampaların hem eğimleri hem de fiziksel bakımsızlıkları engellilerin kullanımını zorlaştıracaktır. Ayrıca zeminde yer yer döşeme farkından oluşan gelişigüzel yükseltmeler engelliler ve yaşlılar için kazaya neden olacak şekildedir (Şekil 20). Parkın engelli erişim tasarım kriterleri altında incelendiğinde görme ve duyma engelliler için de gerekli hissedilen kılavuzların, sinyallerin olmadığı, zeminde yürüyüş izlerinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Şekil 20. Çapanoğlu Kent Parkta bulunan engelli erişim rampaları

Ayrıca parkın evrensel tasarım ilkeleri bağlamında engelli ve yaş gruplarına göre mobilyaları değerlendirildiğinde, tuvaletlerde engelli tuvaletinin bulunmaması, aydınlatmanın iyi olmaması, engelli çocuklar için oyun aletleri ve onlara uygun çevre düzenlemesinin yapılmaması, oturma birimlerinin yoğun sirkülasyon alanlarda konumlandırılması, gece iyi aydınlatmanın yapılmaması gibi pek çok eksikliğe de sahiptir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Kentsel alanlar, toplumu oluşturan bütün yaş gruplarının, engelli/engelsiz tüm kent kullanıcılarının beklentilerini karşılayacak şekilde tasarlanmış, herkes için eşit kullanım haklarına sahip olması gereken alanlardır. Ancak kent estetiğinin ve kent kimliğinin oluşmasında kentin sokaklarında, caddelerinde, park ve bahçelerinde bulunan kentsel alanlardaki kent mobilyalarının gelişi güzel konumlandırılmaması, bütünlük ve süreklilik gösteren tasarım anlayışı ile tasarlanması, kent kimliği oluşturması açısından oldukça önemlidir.

Tablo 1’de çalışma alanında bulunan mobilya ve yapı gruplarının tasarım kriterlerine göre yapılan puanlandırmasında toplamda 293 puan aldığı görülmektedir. Ancak park mobilya ve yapı gruplarının en uygun kriterinin seçilmesi durumunda 680 puan olması gerekirken oldukça düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 1. Yozgat Çapanoğlu Kent Park’ta yer alan mobilya ve yapı gruplarının tasarım kriterleri bağlamında puanlandırılması

	Tasarım Kriterleri	*		Tasarım Kriterleri	*
Aydınlatma Elemanları	Ergonomi	3	Çöp Kutuları	Ergonomi	3
	İşlevsellik	2		İşlevsellik	4
	Güvenlik	2		Güvenlik	3
	Bakım	2		Bakım	2
	Estetik	2		Estetik	1
	Kent Kimliğine Katkı	1		Kent Kimliğine Katkı	1
	Evrensel Tasarım Kriterleri	1		Evrensel Tasarım Kriterleri	1
	Engelli-Engelsiz Erişimi	1		Engelli-Engelsiz Erişimi	1
Oturma Birimleri	Ergonomi	3	Bilgilendirme Panoları	Ergonomi	2
	İşlevsellik	5		İşlevsellik	1
	Güvenlik	3		Güvenlik	1
	Bakım	2		Bakım	1
	Estetik	1		Estetik	1
	Kent Kimliğine Katkı	1		Kent Kimliğine Katkı	1
	Evrensel Tasarım Kriterleri	3		Evrensel Tasarım Kriterleri	1
	Engelli-Engelsiz Erişimi	2		Engelli-Engelsiz Erişimi	1
Bisiklet Parkları	Ergonomi	3	Çeşmeler	Ergonomi	3
	İşlevsellik	3		İşlevsellik	4
	Güvenlik	1		Güvenlik	3
	Bakım	2		Bakım	3
	Estetik	1		Estetik	3
	Kent Kimliğine Katkı	1		Kent Kimliğine Katkı	3
	Evrensel Tasarım Kriterleri	1		Evrensel Tasarım Kriterleri	3
	Engelli-Engelsiz Erişimi	1		Engelli-Engelsiz Erişimi	1
Heykeller	Ergonomi	3	Çiçeklik ve Saksılar	Ergonomi	2
	İşlevsellik	3		İşlevsellik	2
	Güvenlik	3		Güvenlik	2
	Bakım	3		Bakım	1
	Estetik	3		Estetik	1
	Kent Kimliğine Katkı	3		Kent Kimliğine Katkı	1
	Evrensel Tasarım Kriterleri	3		Evrensel Tasarım Kriterleri	1
	Engelli-Engelsiz Erişimi	3		Engelli-Engelsiz Erişimi	3
Figürler	Ergonomi	3	Ağaç Altı Koruyucular	Ergonomi	3
	İşlevsellik	3		İşlevsellik	3
	Güvenlik	3		Güvenlik	3

	Bakım	2		Bakım	2
	Estetik	3		Estetik	1
	Kent Kimliğine Katkı	3		Kent Kimliğine Katkı	1
	Evrensel Tasarım Kriterleri	3		Evrensel Tasarım Kriterleri	1
	Engelli-Engelsiz Erişimi	3		Engelli-Engelsiz Erişimi	1
Çocuk Oyun Elemanları	Ergonomi	4	Spor Aletleri	Ergonomi	5
	İşlevsellik	5		İşlevsellik	5
	Güvenlik	3		Güvenlik	4
	Bakım	3		Bakım	4
	Estetik	3		Estetik	1
	Kent Kimliğine Katkı	3		Kent Kimliğine Katkı	1
	Evrensel Tasarım Kriterleri	3		Evrensel Tasarım Kriterleri	3
	Engelli-Engelsiz Erişimi	3		Engelli-Engelsiz Erişimi	1
Sınırlandırıcı Elemanlar	Ergonomi	3	Yer Döşemesi	Ergonomi	1
	İşlevsellik	5		İşlevsellik	3
	Güvenlik	3		Güvenlik	1
	Bakım	3		Bakım	1
	Estetik	3		Estetik	1
	Kent Kimliğine Katkı	1		Kent Kimliğine Katkı	1
	Evrensel Tasarım Kriterleri	3		Evrensel Tasarım Kriterleri	1
	Engelli-Engelsiz Erişimi	3		Engelli-Engelsiz Erişimi	1
Büfeler	Ergonomi	1	WC	Ergonomi	2
	İşlevsellik	4		İşlevsellik	4
	Güvenlik	3		Güvenlik	3
	Bakım	3		Bakım	3
	Estetik	1		Estetik	1
	Kent Kimliğine Katkı	1		Kent Kimliğine Katkı	1
	Evrensel Tasarım Kriterleri	1		Evrensel Tasarım Kriterleri	1
	Engelli-Engelsiz Erişimi	1		Engelli-Engelsiz Erişimi	1
Engelli Erişim Rampaları	Ergonomi	1			
	İşlevsellik	1			
	Güvenlik	1			
	Bakım	1			
	Estetik	1			
	Kent Kimliğine Katkı	1			
	Evrensel Tasarım Kriterleri	1			
	Engelli-Engelsiz Erişimi	1			
TOPLAM	293 (En uygun olması durumunda 680 olması gerekir)				
* 1- Hiç uygun değil, 2- Uygun değil, 3- Orta, 4- Uygun, 5- En uygun					

Çalışma alanı Çapanoğlu Kent Park'ın ve burada kullanılan mobilyaların işlevsel ve estetik kullanımlarında tespit edilen sorunlar ve öneriler aşağıda verilmiştir.

- Park mobilyalarının aynı fonksiyon için farklı çeşitlerinin bulunması, eski ve yenilerinin bir arada kullanılması sonucu bütünlük oluşturmadığından aynı fonksiyona sahip mobilyaların yenilenmesi gereklidir.
- Farklı boyutta, malzeme ve türden olan kent mobilyalarının birlikte kullanımı, park içerisinde süreklilik oluşmamasına neden olmuştur. Bu sürekliliğin sağlanması için parkın tüm mobilyaları gözden geçirilerek aynı dili barındıran mobilya seçimleri yapılmalıdır.
- Park mobilyalarının işlevsel gereksinimleri karşılamakta yetersiz kaldığı ve kullanım yoğunluğuna göre sayılarının az olduğu görülmüştür. Bu nedenle park kullanımının yoğun olduğu yerlerde bu sayıların artırılması gereklidir.

- Engelli erişimi tasarım kriteri bağlamında incelendiğinde yalnızca bedensel engeli bulunanlar ve tekerlekli sandalye kullananlar için engelli rampalarının olduğu ancak bu rampaların da parkın tümüne erişimi sağlamadığı, bakımsız ve engelli bireylerin erişimi açısından ergonomik olmadığı tespit edilmiştir. Görme engelliler için yüzeylerde gerekli işaretlemelerin yer aldığı kılavuzlar ve görme duyusunun bir kısmını ya da tamamını yitirenler için döşemede sarı veya dikkat çeken bir renkle renklendirilmiş yürüyüş şeritlerinin bulunmadığı saptanmıştır. Bu nedenle WDU Evrensel Çevre Standartları Kılavuzunda belirtilen standartlara göre yeniden düzenleme yapılmalıdır.
- Kamusal alanların tasarım ilkelerinden olan yaş gruplarının beklentileri bağlamında çalışma alanını değerlendirildiğinde; spor aletleri tasarımlarında çocuklar ve yetişkinler için yaş gruplarına dikkat edildiğini görülmüştür. Çocuklar için oyun parklarının yer alması, yetişkinler için de oturma birimlerinin ve yürüyüş rekreasyon alanının tasarlanmış olması olumlu etki oluşturmaktadır. Bu sebeplerden dolayı yaş gruplarının beklentileri kısmen karşılanmış olsa da park genelinde çocuk ve oturma alanlarının ayrımlarının yapılması gereklidir.
- Park içerisinde çocuk oyun alanı yer döşemesi, oturma birimleri, çöp kutuları, aydınlatma elemanları ve neredeyse parkta bulunan tüm kent mobilyalarının fiziksel bakımlarının yetersiz ve özensiz olduğu, kent kullanıcılarının gereksinimlerini karşılamadığı görüldüğünden bakımlarının sürdürülebilir olması gereklidir.
- Park içindeki satış birimleri ve tuvaletlerin konumu gelişigüzel yapılmış, özellikle engelli grupları dikkate alınmamıştır. Yine yapı gruplarında WDU Evrensel Çevre Standartlarına uygun düzenlemeler yapılmalıdır.
- Park içinde bisiklet parkları ve bisiklet kullanımı olmasına karşın bisiklet yolu yoktur. Bu nedenle parkın sirkülasyonuna göre bisiklet yollarının yapılması gereklidir.
- Çapanoğlu Kent park alanında kent kimliğini heykellerin kısmen yansıttığı görülmektedir. Bu heykellerde de bir bütünlük anlayışı bulunmamaktadır. Bunun dışında kente özgü mobilya tasarımı kaygısı hiçbir elemanda görülmemiştir. Kentin önemli bir parkı olan Çapanoğlu Kent Park'ın tüm mobilya ve yapı gruplarının ele alınarak kente özgü tasarımların geliştirilmesi önerilmektedir.

Kentlerin kamusal alanları olan parklar kentsel kimliği yansıtan önemli bileşenlerden biridir. Çapanoğlu Kent Park'ta, Yozgat merkezinde bulunan büyük, yoğun kullanıma sahip önemli bir kamusal alandır. Bu park içerisinde bulunan kent mobilyalarının işlevsel ve evrensel tasarım kriterlerini karşılamadığı ve estetik olarak kentin tarihi ve kültürel özelliklerini simgelemediği görülmüştür. Kent mobilyalarının kent kimliği ile ilişkisinin incelendiği bu çalışmada örnek alınan parkın kent kimliğine katkısının yapıyı çevre olarak ya kente kimlik vermesi ya da kent kimliğine uygun olması beklenilmiştir. Yozgat Çapanoğlu Kent Park birkaç heykel dışında kendi bulunduğu kente ait hiçbir öğeye atıf yapmamış, kentin kültür ve yaşayış düzenini fiziksel mekâna yansıtmamış ve kendi içinde süreklilik ve bütünlük oluşturamamıştır. Esasında park peyzaj tasarlama kriterleri de göz önünde tutularak parkın tüm mobilyaları bir bütünlük (malzeme, tasarım vb.) içinde, odak noktası konumunda bütünlük oluşturarak Yozgat kentinin tarihi özelliklerini ve kültürünü yansıtan, daha bütüncül bir tasarım yaklaşımı ile kent kimliği yansıtacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

YAZAR KATKILARI

Emine Saka Akın: Çalışmanın tasarlanması, verilerin analiz edilmesi, analiz sonuçlarının yorumlanması, makalenin yazımı, makalenin düzenlenmesi, Aysel Kavasoglu: Çalışmanın tasarlanması, verilerin toplanması, verilerin analiz edilmesi, makalenin yazımı

KAYNAKLAR

- Aksu, Ö.V. (2012). Kent Mobilyaları Tasarımında Özgün Yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(6), 373.
- Akyıldız Hatırnaz, A. (2019). Ergonomi Çerçevesinde Eşitlikçi Mekân Üretim Yaklaşımı Olarak “Evrinsel Tasarım” Kavramı. *Ergonomi* 2(3), 178-193
- Akyol, E. (2006). Kent Mobilyaları Tasarım ve Kullanım Süreci, İstanbul Teknik Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Aslanboğa, İ., (1990). Kentlerde Yol Ağaçlandırması. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları*, İzmir.
- Bulut, Y. ve Atabeyoğlu, Ö. (2007). Fountains as Urban: Furniture in Historical Urban Structure and Usage Culture: Erzurum City Case. *Building and Environment*, 42(6), 2432-2438.
- Çakır, H. K. ve Özenç, A. (2005). Kentsel Dış Mekânlarda Kullanılan Aydınlatma Elemanlarının İrdelenmesi: Edirne Örneği. *III. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu*, Ankara.
- Çöl, Ş. (1998). Kentlerimizde Kimlik Sorunu ve Günümüz Kentlerinin Kimlik Derecesini Ölçmek İçin bir Yöntem Denemesi. *MSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi*, İstanbul.
- Güneş, S. (2005). Kent Mobilyası Tasarımında Disiplinler Arası Etkileşim. *Planlama/TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 33, 92-96.
- Hacıhasanoğlu, I. (1991). *Kent Mobilyaları*. İstanbul: Teknografik Matbaacılık.
- Karavaş, B. ve Sarı, D. (2018). Kent Kimliğinde Etkili Bir Bileşen: Doğal Bitkiler. *International Social Sciences Studies Journal*, 4(26): 5539-5545
- Kaypak, Ş. (2010). Antakya'nın Kent Kimliği Açısından İrdelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 373-393.
- Kısakürek, Ş. ve Bayazıt, E. (2018). Kahramanmaraş Kent Kimliği Örneği'nde Kent Kimliği ve Kentsel Donatı Elemanları. *Turkish Journal of Forest Science*, 2(1), 49-59.
- Kiper, P. (2004). Küreselleşme Sürecinde Kentlerin Tarihsel-Kültürel Değerlerinin Korunması-Türkiye Bodrum Örneği. *AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Lynch, K. (2018). *Kent İmgesi*. (11. Basım, çev.: İrem Başaran). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Özaydın, G., Erbil, D. ve Ulusoy, B. (1991). Kamu Mekanları Tasarımının Tamamlayıcısı Olarak Bildirişim Ögeleri. *Kamu Mekanları Tasarımı ve Kent Mobilyaları Sempozyumu*, 1, 63-69.
- Özer, S., Aklıbaşında, M. ve Zengin, M. (2010). Erzurum Kenti Örneğinde Kullanılan Kuşatma Elemanlarının Kent İmajı Üzerindeki Etkileri. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 123-130.
- Proshansky, H. M., Fabian, A. K. ve Kaminoff, R. (1983). Place-identity: Physical World Socialization of the Self. *Journal of Environmental Psychology*, 3(1), 57-83.

- Sağlık, E. ve Kelkit, A. (2019). Kentsel Kimlik Bileşenlerinin Kent Kullanıcıları Tarafından Belirlenmesi: Örnek Kent Çanakkale. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5,1, 63-79
- Sakal, A. N. (2007). Ankara'da Kentsel Donatıların Peyzaj Planlama ve Tasarımı Açısından Analizi ve Değerlendirilmesi. *AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Sarı, D. (2019). İhtiyaç-Etkinlik-Mekân İlişkisinin Kent Parkları Örneğinde İrdelenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 20(2), 181-192.
- Sertkaya, İ., (2011). Kent Meydanları: Adana 5 Ocak Meydanı Örneği Üzerine Bir İrdeleme. *Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü. Mimarlık Anabilim Dalı*, Adana.
- Şatır, S. (2001). Ürün Tasarımı Bakış Açısı ile Kent Mobilyaları Sınıflandırılması. *In I. International Symposium for Street Furniture-Civilized City, Civilized Citizen*, 184-185.
- Şerefhanoglu, M. (1991). Kentsel Tasarımda Aydınlatmanın Rolü. *Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul*, 131-140.
- Şişman, E. E., ve Yetim, L. (2004). Tekirdağ Kentinde Donatı Elemanlarının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi. *Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 5(1), 43-51.
- Uzun G. (1997). Peyzaj Konstrüksiyonu II. *Adana Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayını*.
- WDU Union Evrensel Çevre Standartları Kılavuzu, TMMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Dünya Engelliler Vakfı, WDU Dünya Engelliler Birliği Yayını.
- Yaylalı, S. (1998). Kent Mobilyaları Tasarımında Kullanılabilecek Kavramsal Bir Model. *İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Yeşil, M. ve Beyli, K. N. (2018). Ordu Kenti Kıyı Parkları Donatı Elemanlarının Ergonomi Açısından İncelenmesi, *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8 (2): 215-229
- Yıldızcı, A.C. (2001) Kent Mobilyaları Kavramı ve İstanbul'daki Kent Mobilyalarının İrdelenmesi. *I. Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, İstanbul*, 29-34.
- Yücel, G. F. (2006). Kamusal Açık Mekanlarda Donatı Elemanlarının Kullanımı. *Ege Mimarlık Dergisi*, 4(59), 26-29.
- Zülfikar. C. (1998). Kent Mobilyalarının Kullanım İlişkisi. *İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Google Earth (2021): <https://earth.google.com/web/search/yozgat/@39.8328144,34.82630941,1338.59641621a,2254.31691306d,35y,351.09460244h,0t,0r/data=CigiJgokCcZ9Rb9P6kNAEX3Omhtv4kNAGdOHuBUhgUFAIZg9FSLAbkFA>, Erişim tarihi 01.08.2021